

Yrkesseksjon kirke, kultur og oppvekst

2025–2029

Hovedlinjer

Forord

Fagforbundets styringsdokumenter

Prinsipp- og handlingsprogrammet vedtas i Fagforbundets landsmøte, sist gjennomført 27.-31. oktober 2025. Programmet beskriver Fagforbundets politikk for inneværende periode. Hovedlinjer og øvrige dokumenter kan ikke gå på tvers av prinsipp- og handlingsprogrammet.

Strategiplanen vedtas for en toårsperiode, og sier noe om hvordan Fagforbundets mål skal nås.

Hovedlinjer konkretiserer de yrkesfaglige og yrkespolitiske utfordringene som skal ha særskilt fokus frem til neste landsmøte. Hovedlinjene for Yrkesseksjon kirke, kultur og oppvekst 2025-2029 ble vedtatt på Landskonferansen 27.november 2025. Hovedlinjene kan ikke gå lengre enn det Prinsipp- og handlingsprogrammet gir rom for. Derfor omtaler de heller ikke bemanningsnorm for oppvekstsektoren, selv om dette er et tema mange av våre medlemmer er opptatt av.

Hvordan skal hovedlinjene brukes av deg som er seksjonstillitsvalgt?

Det viktigste arbeidet i Fagforbundet skjer ute på arbeidsplassene. Det er dere som er plasstillitsvalgte og seksjonstillitsvalgte som representerer Fagforbundet i det daglige. Dere bidrar til at ansatte som leverer tjenester til befolkningen har et trygt og godt arbeidsmiljø. Det er et stort ansvar, og tillitsvalgte på fylkesnivå og nasjonalt skal støtte dere i dette.

Hovedlinjene gir en oversiktlig innføring i de områdene Yrkesseksjon kirke, kultur og oppvekst har ansvaret for. Vi anbefaler at dere leser gjennom hele dokumentet og gjør dere kjent med innholdet. Seksjonsstyret bør ha en felles forståelse av de tiltakspunktene som er vedtatt. Husk at hovedlinjene er vedtatt av et flertall på landskonferansen.

Ved arbeidsplassbesøk, kan hovedlinjene fungere som bakgrunnsinformasjon og som et verktøy for samtaler med medlemmer som har en annen yrkesbakgrunn enn dere selv. Når dere møter arbeidsgiver eller ledelse, kan hovedlinjene gi en tydelig og enkel presentasjon av Fagforbundets politikk på aktuelle områder.

Jeg råder dere til å gjøre dere kjent med hovedlinjene, og bruke dem som inspirasjon og støtte i arbeidet. Feir store og små seire! Det er viktig å vise hva som faktisk fungerer.

Lykke til med det viktige arbeidet i Yrkesseksjon kirke, kultur og oppvekst!

Hilsen **Marianne Bratsveen**

Leder for Yrkesseksjon kirke, kultur og oppvekst

1. Velferdsstaten

1.1 Velferdsstaten

Fagbevegelsen har gått i bresjen for et mer likestilt samfunn, med rettigheter til helsehjelp, utdanning og sosial trygghet. Likevel ser vi at klasseskillene blir tydeligere, og mange havner i varig utenforskap.

Fagforbundet mener det er viktig å sikre de felles velferdsordningene, som gode skoler, SFO og barnehager, likeverdig gravferdsordninger, og attraktive kultur-, bibliotek og fritidstilbud i hele landet. De felles arenaene bidrar til å utjevne forskjeller. Å arbeide med gode fellesarenaer for læring, opplevelser og de store høytidene, er meningsfullt og må anerkjennes. Fagforbundet må aldri gi opp kampen for et mer rettferdig samfunn.

Yrkesseksjon kirke, kultur og oppvekst skal:

- 1.1.1 Arbeide for å sikre gode fellesarenaer
- 1.1.2 Arbeide for å redusere ulikheter i levekår

1.2 Bærekraftig utvikling – fellesskap, klima og miljø

Generelt er det god sammenheng mellom FNs bærekraftsmål og Fagforbundets verdier, oppsummert i «omtanke, solidaritet og samhold – OSS». Som yrkesseksjon har vi et ansvar for å skape sammenheng mellom overordnede mål og yrkesfaglige perspektiv. En side av dette handler om å bidra til at forbundet og virksomhetene medlemmene våre arbeider i viser miljøansvar. Virksomheten i sektorene våre viser at livet er mer enn økonomisk vekst og materielle goder.

Yrkesseksjon kirke, kultur og oppvekst skal:

- 1.2.1. Sørge for at miljø og bærekraft blir en del av det yrkespolitiske arbeidet

1.3 Mangfold, inkludering og likestilling

Fagforbundet må bidra til at mangfold, inkludering og likestilling oppnås i praksis. Som ansatte, kolleger og medmennesker skal vi arbeide aktivt mot alle former for diskriminering, rasisme, ekskludering og utenforskap.

I oppfølgingen av sannhets- og forsoningskommisjonens rapport er det viktig å sikre at det samiske folk – og kvenfolket - har de samme muligheter til å sikre og utvikle språk, kultur og samfunnsnivå på lik linje med resten av samfunnet.

Kulturlivet og felles arenaer må speile mangfoldet. Det må være mulig for alle å bruke sin stemme og uttrykke seg gjennom kunst og kultur.

Yrkesseksjon kirke, kultur og oppvekst skal:

- 1.3.1 Arbeide for mer kunnskap om inkludering og mangfold
- 1.3.2 Arbeide for å sikre trygge og inkluderende arbeidsmiljøer der alle kan være åpne om sin identitet uten frykt for diskriminering.
- 1.3.3 Arbeide for å styrke nasjonale minoriteters språk og kultur i skole, SFO og barnehage

1.4 Kompetanse

Arbeidslivet krever et mangfold av kompetanse, og det er viktig at vi anerkjenner bredden i dette. Realkompetanse må verdsettes, og ansatte med praktisk erfaring og teoretisk utdanning må lære av og utfylle hverandres kompetanse. Det må være tid til å lære av hverandre gjennom refleksjoner og erfaringsdeling i arbeidshverdagen.

Norge trenger flere fagarbeidere. Utdanningsløpet må bidra til å bygge yrkesstolthet, og lærlinger må få tid og mulighet til å prøve ut målene i læreplanen. Det må være enklere å få læreplass og fullføre utdanningsløpet

Fagforbundet mener barne- og ungdomsarbeideren har en sentral plass i oppvekstsektoren. Deres praktisk-pedagogiske kompetanse er viktig for å utvikle en mer praktisk skole, og for å gi barn og unge gode læringsmuligheter. Sammen med andre ansatte i barnehage, sfo/skole og fritidsklubber, utgjør de en viktig del av laget rundt barn og unge.

Fagforbundet skal sørge for at våre medlemmer i barnehage og skole blir inkludert i system for kompetanse -og karriereutvikling.

Yrkesseksjon kirke, kultur og oppvekst skal:

- 1.4.1 Arbeide for at alle yrkesgrupper har en reell mulighet til faglig utvikling, enten gjennom arbeidsplassbaserte ordninger, fagskoler eller høyere utdanning.
- 1.4.2 Arbeide for å opprettholde og videreutvikle studietilbud på fagskole-, universitet og høyskolenivå samt jobbe for at studietilbudene også finnes digitalt.
- 1.4.3 Arbeide for at alle får dokumentert sin kompetanse for å kunne ta fagbrev og videreutdanning
- 1.4.4 Arbeide for at alle ansatte i barnehage, skole, SFO og fag- og yrkesopplæringa blir inkludert i den statlige kompetanse-ordningen.
- 1.4.5 Arbeide for at det finnes ordninger lokalt for at ansatte skal kunne fullføre sitt utdanningsløp.

1.5 Tverrfaglig samarbeid

Fagforbundet har en viktig yrkesfaglig og yrkespolitisk oppgave i å synliggjøre hva tverrfaglighet er, og at det omfatter alle yrkesgrupper.

Det er et lederansvar å sørge for god utnyttning av ressurser, og verdien av tverrfaglighet må gjøres tydelig. Det kan ikke være opp til enkeltpersoner om en vil samarbeide på tvers av fag og tjenester.

Yrkesseksjon kirke, kultur og oppvekst skal:

1.5.1 Arbeide for å fremme tverrfaglig samarbeid på alle arbeidsplasser

1.5.2 Være en pådriver for samarbeid på tvers av fag, tjenester og sektorer

1.6 Arbeidsmiljø

Alle ansatte skal ha trygge og gode arbeidsforhold. En forutsetning for dette er at arbeidsplassen har et systematisk HMS-arbeid. Dette sikres best ved at ledelse, tillitsvalgte og vernetjenesten samarbeider.

De største utfordringene for arbeidsmiljøet blant våre yrkesgrupper er utsatthet for vold og trusler, lav bemanning og mangelfulle ordninger for arbeidstøy.

Trivsel og trygghet i arbeidslivet er avgjørende for den enkeltes livskvalitet. En arbeidsplass som ikke tilfredsstillende kravene til fysisk og psykososialt arbeidsmiljø, er en viktig årsak til sykdom og sykefravær blant de ansatte.

Yrkesseksjon kirke, kultur og oppvekst skal:

1.6.1 Arbeide for å synliggjøre sammenhengen mellom tilstrekkelig bemanning, kvalitet i tjenesten og godt arbeidsmiljø

1.6.2 Arbeide for at det gis verneutstyr som forebygger hørselsskader og andre belastningsskader.

1.6.4 Arbeide for å bekjempe netthets som trakassering, sjikane og trusler om vold

1.6.5 Arbeide for at alle ansatte får hensiktsmessig utstyr og arbeidstøy

1.6.6 Arbeide for å sikre opplæring i systematisk HMS-arbeid

1.7 Det digitale arbeidslivet

Digitale ressurser og kunnskap varierer sterkt. Det er store forskjeller på arbeidsplasser i hvilken grad digitale systemer, utstyr og opplæring er prioritert, og hvilke yrkesgrupper som har tilgang til eget utstyr på arbeidsplassen.

Mange møter digitaliseringens skyggesider, som mobbing og netthets, enten som direkte berørte, eller ved at de arbeider med barn og unge.

Yrkesseksjon kirke, kultur og oppvekst skal:

1.7.1 Arbeide for at arbeidsgiver sørger for at alle ansatte har tilgang til nødvendig digitalt utstyr på arbeidsplassen.

1.7.2 Arbeide for at alle ansatte får opplæring i teknologi som brukes på arbeidsplassen.

1.7.3 Arbeide for at ansatte får kunnskap om utfordringer og muligheter knyttet til personvern og kunstig intelligens.

1.8 Frivillighet og innbyggerinvolvering

Frivillige organisasjoner har en viktig funksjon som inkluderende møteplasser, og arenaer for læring og nærdemokrati.

Ansatte i menigheter, oppvekst, kultur- og fritidssektoren er i en særstilling ved at de organiserer frivillig arbeid og driver demokratiske medvirkningsprosesser.

Fagforbundet mener at offentlige tjenester skal være i offentlig regi, faste ansatte sikrer kompetanse og stabilitet, frivilligheten kan her være et supplement.

Yrkesseksjon kirke, kultur og oppvekst skal:

- 1.8.1 Arbeide for at tjenester finansiert av det offentlige, med krav til kompetanse og stabilitet, skal driftes i egen regi
- 1.8.2 Arbeide for at tillitsvalgte, gjennom partssamarbeidet, kjenner til viktigheten av og utfordringene knyttet til frivilligheten
- 1.8.3 Arbeide for frivillighetspolitikk som ivaretar fagmiljøene

1.9 Sikkerhet og Beredskap

I et lokalsamfunn rammes alle hvis kriser oppstår, og alle må være forberedt og trent på egen rolle i beredskapsarbeidet. Kommunene skal med utgangspunkt i risiko- og sårbarhetsanalysen utarbeide en overordnet beredskapsplan.

Yrkesseksjonens medlemsgrupper er sentrale i kommunenes beredskap.

Yrkesseksjon kirke, kultur og oppvekst skal:

- 1.9.1 Arbeide for at tillitsvalgte og alle ansatte kjenner til beredskapsplan for sin arbeidsplass og at alle ansatte får delta i beredskapsøvelser
- 1.9.2 Arbeide for at det er beredskap på krematorier og gravplasser for å møte kriser med mange dødsfall
- 1.9.3 Arbeide for at alle ansatte i oppvekstsektoren er i stand til å ta vare på barn og unge dersom en alvorlig hendelse skulle skje
- 1.9.4 Arbeide for at samfunnet har beredskap og møteplasser for å sikre og formidle uavhengig informasjon
- 1.9.5 Arbeide for et uavhengig og sterkt kunst- og kulturliv som bidrar til offentlig debatt og verner om yttringsfriheten

2. Kirke og gravplass

Virksomhetene i kirke- og gravferdssektoren preges av stor faglig bredde. Samtidig er det totale antallet ansatte innenfor de ulike yrkesgruppene lavt. Dette gir begrensede ressurser til utvikling av kurs og andre faglige tiltak. Derfor må tilgjengelige midler benyttes mest mulig målrettet.

Fagforbundet spiller en viktig rolle i det sentrale, yrkesfaglige OU-samarbeidet i KA. Fagforbundet må arbeide for at vår politikk kan ivaretas best mulig innenfor den vedtatte organiseringen av Den norske kirke.

Gravplass vil fortsatt være en viktig del av lokalkirkens virksomhet mange plasser, men vi må være forberedt på at flere kommuner ønsker å overta ansvaret.

Med økt kremasjonsprosent vil denne delen av gravplass-sektoren få større oppmerksomhet i tiden som kommer. Behovet for kremasjonskapasitet peker mot regionale løsninger, der former for interkommunale avtaler eller selskaper må bli alternativer til de private aktørene som nå ønsker å bygge krematorier flere steder i Norge.

2.1 Kirke

Fagforbundet ønsker en åpen og inkluderende folkekirke. Både som trossamfunn og som forvalter av fellesverdier på vegne av hele samfunnet. Kirken må kunne tilby meningsfulle fellesskap og aktiviteter for alle som ønsker det, i egen regi, og i samarbeid med andre aktører i lokalsamfunnet. Den norske kirke har en helt spesiell rolle som kultur- og tradisjonsbærer. Det stiller krav til kirkens forvaltning av fellesskapets interesser. Alle yrkesgruppers betydning for å lykkes i dette må tydeliggjøres på alle nivåer i organisasjonen.

Som trossamfunn har Den norske kirke krav på selvstyre og mulighet for formålstjenlige rammer rundt gudstjenestefeiring og trosfellesskap i menigheten. For å lykkes med dette, er det avgjørende at Den norske kirke i begge arbeidsgiverlinjer, ser hele laget og arbeider med kompetanseutvikling for alle yrkesgrupper.

Yrkesseksjon kirke, kultur og oppvekst skal:

- 2.1.1 Arbeide for å sikre Den norske kirkes rolle som en landsdekkende folkekirke med tilstrekkelig bemanning og finansiering i hele landet
- 2.1.2 Arbeide for at de praktiske kirkefagene innen drift og administrasjon blir anerkjent
- 2.1.3 Arbeide for at kirkelige arbeidsplasser skal ha en kultur for faste og hele stillinger, godt tverrfaglig kollegafellesskap og en faglig forsvarlig ivaretagelse av arbeidsgiveransvaret
- 2.1.4 Bidra til å styrke rekrutteringen til kirkelige stillinger og gjøre Den norske kirke til en attraktiv arbeidsplass, blant annet ved å jobbe for at arbeidsgiver må legge til rette for at ansatte kan kombinere arbeid og utdanning, som cand.theol.-grad og relevante fagbrev

2.2 Gravplass

Fagforbundet arbeider for økt bevissthet hos ansatte, befolkning og beslutningstakere om velferdsdimensjonen ved de offentlige gravferdstjenestene. Gravplassloven gir kirkelig fellesråd og kommuner et ansvar som gravferdsforvaltning for alle innbyggere.

Økt kremasjonsprosent og påtrykk for å bygge private krematorier har vist at lovgivningen har store svakheter når det gjelder å definere krematoriernes samfunnsoppdrag og plass i de offentlige gravplass-tjenestene. Det samme gjelder nødvendig regulering av gravplasssektorens beredskapsansvar i forbindelse med pandemier, krig og større ulykker. Uavklarte ansvarsforhold og mangelfull planlegging vil få store konsekvenser for samfunnet og for ansatte i sektoren.

Fagforbundet arbeider for full likestilling mellom kremasjon og kistebegravelse, med avvikling av kremasjonsavgiften.

Yrkesseksjon kirke, kultur og oppvekst skal:

- 2.2.1 Arbeide for at nødvendig utbygging av kremasjonskapasitet i hele landet skjer i offentlig regi
- 2.2.2 Fortsatt rette nødvendig oppmerksomhet mot arbeidsmiljøproblemet med manglende nedbrytning på gravplasser
- 2.2.3 Arbeide for gode rammebetingelser rundt krematørens yrkesutøvelse og en organisering av krematoriene som er i tråd med Fagforbundets velferds- og beredskapspolitikk generelt
- 2.2.4 Arbeide for en egen budsjett- og regnskapslinje for gravplass

3. Kultur

Kunst- og kulturopplevelser utvikles i et samarbeid mellom profesjonell, offentlig og frivillig kultursektor. Kultur og scenekunst har en stor egenverdi, men kan også spille en viktig rolle i forebyggende og helsefremmende arbeid. Det forutsetter en sterk og kompetent kultursektor, lokalt og nasjonalt.

Kultur er et felles gode og et felles ansvar. Det må legges til rette for at alle kan oppleve og delta i kunst- og kulturaktiviteter. Barn og unge må få kunst- og kulturopplevelser i skolen, blant annet gjennom etablerte ordninger som Den kulturelle skolesekken.

Ansatte i bibliotek, fritidsklubber og kulturskoler utgjør den kulturelle grunnmuren og er en viktig del av befolkningens kulturtilbud.

For å styrke og bevare kunst- og kulturinstitusjoners rolle som arenaer for ytrings- frihet og samfunnskritikk, er det viktig at de får reelle muligheter til å utøve sitt virke fritt og uavhengig. Kino og kulturhus er viktige kultur- og formidlingsarenaer, og må ikke styres utelukkende av kommersielle hensyn.

3.1 Offentlig kultur

Kulturloven pålegger det offentlige å legge til rette for at alle skal kunne utøve og oppleve kultur. Loven må gjøres kjent og tas i bruk.

Kunstnere og kulturarbeidere spiller en sentral rolle for utvikling av lokal steds- identitet, frivillighet, integrering og innovasjon. Offentlig ansatte kulturarbeidere er et bindeledd mellom kommunen og det frivillige kulturlivet, mellom profesjonelle utøvere og lokale amatører. Rollen som tilretteleggere og pådrivere bør synliggjøres og anerkjennes.

Yrkeseksjon kirke, kultur og oppvekst skal:

- 3.1.1 Arbeide for at kunst- og kulturkompetanse anerkjennes som en viktig ressurs i samfunnet
- 3.1.2 Arbeide for et kulturliv med større mangfold blant produsenter, ansatte, utøvere og publikum
- 3.1.3 Arbeide for en sterk kunst- og kultursektor som kan styrke kulturens egenverdi og bidra til at kunst og kultur kan være et viktig virkemiddel
- 3.1.4 Arbeide for at museer har ressurser til å forvalte og formidle kulturarven
- 3.1.5 Arbeide for at kulturloven blir gjort kjent og respektert som et rammeverk for kulturpolitikk
- 3.1.6 Arbeide for at kunstnere og kulturarbeidere skal kunne leve av sitt arbeid gjennom rettferdig betaling og stabile vilkår

3.2 Bibliotek

Bibliotekene er attraktive og viktige møteplasser i lokalsamfunnet. Nasjonal bibliotekutvikling har bidratt til at nye grupper bruker biblioteket, til kulturarrange- menter, møter, aktiviteter, spill og digital bistand. Biblioteket er et lavterskeltilbud som er åpent for alle, og trenger tilstrekkelig bemanning til å møte de ulike brukergruppenes behov.

Bibliotekene spiller en kritisk rolle i beredskap ved å sikre tilgang til kvalitetssikret informasjon og styrke befolkningens motstandsdyktighet mot desinformasjon og falske nyheter. Bibliotekansatte forvalter en samfunnskritisk rolle som fremmer demokratisk stabilitet og tillit i krisetider, som må anerkjennes i beredskapsplanlegging.

Bibliotekets funksjon som demokratisk debattarena forutsetter at biblioteksjefen har et tydelig redaktøransvar for debatter og arrangementer.

I mindre bibliotek blir det stor spredning på oppgaver, mens storbybibliotekene har gått i retning av spesialisering og mer ensretting av arbeidsoppgavene. Bibliotekansatte må kunne påvirke sin arbeidshverdag og oppgaver.

Yrkesseksjon kirke, kultur og oppvekst skal:

- 3.2.1 Arbeide for at folkebiblioteket får rammevilkår for som gjør det mulig å være en aktiv møteplass for kunnskap, debatt og kulturformidling
- 3.2.2 Arbeide for at biblioteket får tilført ressurser og kompetanse for å ivareta kjerneoppgavene og møte nye oppgaver og brukergrupper
- 3.2.3 Arbeide for at bibliotekene deltar i internasjonalt biblioteksamarbeid
- 3.2.4 Arbeide for at fylkesbibliotekene fortsatt har en støttende, utviklende og koordinerende rolle

3.3 Kultur og fritid for barn og unge

Fagforbundet mener at fritidsklubber skal driftes kommunalt og være lovpålagt. Det er offentlig drift som best sikrer kvalitet og stabilitet i tilbudet, slik at fritidsklubb kan være en attraktiv arbeidsplass.

Gode kultur- og fritidstilbud for barn og unge forutsetter kompetente ansatte, som kan jobbe langsiktig og tverrfaglig. De som møter og arbeider med barn og ungdom utenfor skoletida må inkluderes i det tverrfaglige samarbeidet.

Et bedre utbygd kompetansetilbud vil gi flere arbeidsmuligheter og bedre muligheten for større stillinger. Etablerte og anerkjente tilbud på fagskoler, universitet og høyskoler vil gjøre det mer attraktivt å satse på arbeid med barn og unge, og utvikle ny kunnskap.

Kulturaktiviteter kan fungere som sosiale fellesskap og døråpnere for de mest utsatte ungdommene. Her har utekontakter en viktig funksjon, i skjæringspunktet mellom kulturfaglig og sosialfaglig arbeid.

Kulturskolen er en viktig opplærings -arena innen kunst- og kulturfag tilpasset ulike aldersgrupper. Målet er å bidra til å bygge barn og unges estetiske, sosiale og kulturelle kompetanse, og evne til kritisk refleksjon og selvstendige valg. Kulturskolen skal ivareta både bredde og talent, og ha et variert tilbud.

Yrkesseksjon kirke, kultur og oppvekst skal:

- 3.3.1 Arbeide for at ansatte i fritidsklubber, utekontakter og kulturskoler skal ha forutsigbare og trygge rammevilkår
- 3.3.2 Arbeide for å videreutvikle kompetansetilbudet til ansatte i fritidsklubber, utekontakter og kulturskoler
- 3.3.3 Arbeide for at ansatte i fritidsklubber, utekontakt og kulturskole inkluderes i det tverrfaglige samarbeidet i kommunen

3.3.4 Arbeide for en inkluderende kulturskole og et lovfestet fritidsklubbtilbud i ungdommens nærmiljø

3.3.5 Arbeide for at alle som jobber med ungdom har kompetanse på sinnemestring og konflikthåndtering

3.4 Scenekunst

Fagforbundet vil jobbe for at scenekunsten er tilgjengelig for hele befolkningen, og at alle yrkesgrupper i feltet – kunstnere, teknikere, ansatte i publikumsområdene, læringer og studenter – skal ha trygge arbeidsforhold.

Scenekunstfeltet bidrar til yringsfrihet, demokrati og kulturelt mangfold. Feltet står overfor en rekke kulturpolitiske utfordringer som krever politisk vilje, langsiktige løsninger og forutsigbare økonomiske rammer. Den nasjonale infrastrukturen omfatter nasjonale og regionale kulturarenaer som sammen skal sørge for kunst – og kulturopplevelser i hele landet, og for alle kunstformer. Denne må sikres muligheter for vekst og utvikling.

Det er behov for styrket finansiering, bedre støtteordninger og investering i teknisk infrastruktur. Scenekunstinstitusjonene må ha mulighet til å utvikle ny norsk dramatikk og ivareta kunstnerisk kvalitet. En sterk scenekunstsektor krever helhetlig kulturpolitikk

Yrkesseksjon kirke, kultur og oppvekst skal:

3.4.1 Arbeide for en sterk og mangfoldig scenekunstsektor med forutsigbare og rettferdige rammevilkår

3.4.2 Arbeide for at det investeres i kulturbygg og teknisk infrastruktur som sikrer sikkerhet og høy kunstnerisk kvalitet.

3.4.3 Arbeide for at ny norsk dramatikk får gode vilkår gjennom styrket institusjons-økonomi og incentiv-ordninger.

3.4.4 Arbeide for å bevare og videreføre verneverdige fag og håndverkstradisjoner innen scenekunstfeltet

4. Oppvekst

Fagforbundet mener barnehage, skole og SFO er blant de viktigste felles-arenaene vi har. Gode barnehager og skoler/SFO bidrar til at barn og unge blir inkludert i trygge fellesskap.

Kompetente og trygge ansatte er en forutsetning for at barn og unge får gode hverdager.

Ansatte må ha tid og rom til å planlegge, utføre, vurdere, evaluere og dokumentere arbeidet. Det må være rom for refleksjon og erfaringsutveksling.

Regjeringen har en nullvisjon for utenforskap, de vil arbeide med å redusere økonomiske og sosiale forskjeller. Dette vil kreve et bredt samarbeid og tidlig innsats, for å gi alle familier en god start. I dette arbeidet vil barnehager, SFO, skoler og fritidsklubber ha en viktig rolle.

Oppvekstreformen skal sikre at kommunens ansatte har tilstrekkelig kompetanse til å oppdage og vurdere barn og unges behov for tilrettelegging og opplæring.

Alle barn har rett på en trygg barndom, hvor lek og fritid har en egenverdi. Det må være tilstrekkelig bemanning og høy kvalitet i barnehage, skole og SFO – for alle barn!

Fagforbundet er en del av Partnerskap mot mobbing, og skal aktivt arbeide for trygge og inkluderende barnehager, skole/SFO og fritidstilbud. Trygge og inkluderende miljøer forutsetter trygge voksne som har kompetanse til å forebygge at mobbing skjer. De ansatte må ha kompetanse til å vurdere tiltak, og bidra til trygge miljøer.

Yrkeseksjon kirke, kultur og oppvekst skal:

- 4.0.1 Arbeide for at personalgruppa i barnehage, skole/SFO og fritida speiler mangfoldet i befolkningen
- 4.0.2 Arbeide for at alle ansatte i barnehage, SFO, skole og fritidsaktiviteter får kunnskap om mobbing og rutinene på den enkelte arbeidsplass
- 4.0.3 Arbeide for gode overganger mellom barnehage, SFO, skole og gjennom hele utdanningsløpet
- 4.0.4 Arbeide for et godt og konstruktivt samarbeid med foreldreutvalgene
- 4.0.5 Arbeide for en leksefri skole fra 1.-4.klasse, for å sikre mer tid til lek, hvile og sosial utvikling i barnas fritid
- 4.0.6 Arbeide for egen forskrift i Opplæringsloven og Barnehageloven om medisinbehandling i skole og barnehage
- 4.0.7 Arbeide med å forebygge vold og trusler i skole, SFO og barnehage

4.1 Barnehage

Fagforbundet mener barnehagen skal legge til rette for lek og læring ut ifra barns alder, interesser og funksjonsnivå. God barnehagekvalitet handler om antall ansatte og kompetansen som finnes i personalgruppen. Pedagogisk ledere må ha tid og rom til å lede det pedagogiske arbeidet i barnehagen, og sørge for at alle barn får et tilrettelagt tilbud. Alle ansatte må ha tid til å planlegge, og gjennomføre de ulike pedagogiske aktivitetene for barnegruppen som helhet og det enkelte barn.

Vi trenger utdannede barne- og ungdomsarbeidere i fagarbeiderstillinger og utdannede barnehagelærere i pedagogstillinger.

Det er få menn som velger barnehagen som sin arbeidsplass. Vi trenger mer kunnskap om utfordringene menn som jobber i barnehage møter.

Barnehage skal ha en bemanning som ivaretar tjenesten som en pedagogisk virksomhet. Det pedagogiske planleggingsarbeidet skal ikke gå utover antall ansatte som er sammen med barna.

Yrkesseksjon kirke, kultur og oppvekst skal:

- 4.1.1 Arbeide for å gjøre «Veilederen for tilstrekkelig bemanning i barnehagen» kjent i sektoren, og dokumentere hvordan bemanningen påvirker kvaliteten i det pedagogiske arbeidet i barnehagen
- 4.1.2 Arbeide for å synliggjøre, beholde og rekruttere menn til barnehagene
- 4.1.3 Arbeide for at ansatte i barnehagen får brukt sin kompetanse i det pedagogiske arbeid, og lønnes deretter
- 4.1.4 Arbeide for at ansattrepresentanten i barnehagens samarbeidsutvalg får kunnskap om utvalgets oppgaver og rolle, og gjennom det styrke samarbeidet med foreldre
- 4.1.5 Arbeide for å løfte barnehagens rolle som en grunnleggende samfunnsinstitusjon, og å bidra til økt forståelse for barnehagens betydning for barn, familier og samfunnet som helhet

4.2 Skolefritidsordning (SFO)

Fagforbundet mener SFO skal legge til rette for lek, kultur- og fritidsaktiviteter med utgangspunkt i alder, funksjonsnivå og interesser hos barna, og gi barna omsorg og tilsyn. SFO skal utvikle fellesskap og ivareta barns rettigheter til fritid og deres medbestemmelse.

Dette krever faglig forsvarlig bemanning med ansatte i hele stillinger, som har tid til planlegging, medvirkning, samarbeid og utviklingsarbeid

Nytt nasjonalt system for kompetanse- og karriereutvikling må inkludere ansatte i SFO, og det må legges til rette for at de ansatte kan ta del i dette.

SFO-lederen må være en del av skolens administrasjon, og ikke inkluderes i bemanningen. SFO-lederrollen må synliggjøres og styrkes. SFO-lederens ansvar og oppgaver må være kjent.

Yrkesseksjon kirke, kultur og oppvekst skal:

- 4.2.1 Arbeide for å øke bemanningen i SFO, og sikre at leder av SFO ikke regnes med i grunnbemanningen i tilbudet
- 4.2.2 Arbeide for at ansatte i SFO inkluderes i skolens kompetanseplaner, og at de ansattes kompetanse sikrer ivaretagelse av tilbudet egenart, kvalitet og innholdet i rammeplanen

4.2.3 Arbeide for at barn med eget vedtak om særskilt tilrettelegging i skoletiden, får tilgang til nødvendige ressurser for oppfølging, slik at de kan delta i SFO på en likeverdig og inkluderende måte

4.3 Skole

Fagforbundet mener den norske fellesskolen skal gjøre det mulig for alle elever å fullføre sitt utdanningsløp. Begrepet «Laget rundt eleven» forteller oss at det er mange ulike yrkesgrupper og ressurser som trengs for å skape den gode oppveksten for et barn.

Alle ansatte er avhengig av andre for å gjøre en god jobb. Ulik kompetanse og erfaring skaper bedre forståelse for det enkelte barn.

Ansatte uten formell undervisningskompetanse som blir pålagt undervisningsansvar, må få veiledning og tilbud om å bli kvalifisert til oppgaven.

I skolen møtes et mangfold av elever, med ulik bakgrunn, ulike forutsetninger og ulike behov, for å lære sammen. Skolen som felles arena skal bidra til å utjevne forskjeller.

Det er skoleeiers ansvar at alle elever og ansatte har gode og trygge arbeidsforhold. Alle som har en rolle i skolemiljøet, må inkluderes i dette arbeidet.

Elevene skal kunne utvikle seg både sosialt og faglig. Barn med særskilte behov må ha tilstrekkelig ressurser hele dagen og ha mulighet til å være en del av meningsfulle fellesskap.

Skolebiblioteket er en viktig ressurs i skolens læringsmiljø, og skal bidra til å utvikle elevenes leselyst og deres evne til kritisk tenkning, og gi elevene tilgang til kvalitetssikret informasjon.

Yrkesseksjon kirke, kultur og oppvekst skal:

- 4.3.1 Arbeide for å synliggjøre de ulike yrkesgruppene plass i skolen, og bidra til at hele laget styrkes
- 4.3.2 Arbeide for at skolen er rustet for å ivareta mangfoldet av barn og unge
- 4.3.3 Arbeide for at skolen har et godt og trygt arbeidsmiljø
- 4.3.4 Arbeide for at alle elever har tilgang til skolebibliotek med bibliotekfaglige ressurser
- 4.3.5 Arbeide for å få kunnskap om konsekvensene av den nye opplæringsloven for ansatte i skolen



FAGFORBUNDET

For hele laget